

ACC. NR. M. 7612:1-16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Kjell Fägerström

Härad: Båra

Adress: Grönegat. 32, Lund

Socken: Høyby

Berättat av: Jöns Andersson

Uppteckningsår: 1940.

Född år 1864 i Høyby, Kalmarhus län

Torvupptagning

s. 1-2

Ku alle - ^{buffare} gäddfamiljhandlaren

s. 3-15

Priset på arbetshäst

s. 16

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Skåne

Härad: Bleie

Socken: Hyby
1940

Uppteckningsår: 1940

ACC. N:R M 7612: 1.

Upptecknat av:

Adress:

Berättat av:

Född år

Hjell Augustin
Geonegatan 32, Lund

Jens Andersson

1864 Hyby, Malmöhus län

2

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

Stora trevmoosars
furnos användes från gården.
För arbetet förväggsick ef-
ter råddan innan kösten
kommit. Fåren skars först
upp. Därefter skattes den
på kant. Efter fyra
~~fem dagar~~ kullades den,
som uttrycket heter, d. v. s.
skattes i stackar för
att torka. När den var
tor, körades den hem. För-
ven var färdig för hemför-
söring i regel efter en fyra

Skriv endast på denna sida!

Landskap: Skåne
Härad: Bure
Socken: Hyby
Uppteckningsår: 1940

ACC. N:R M. 7612:2.

Upptecknat av: Kjell Lagerström
Adress: Geogegatan 12te, Lund
Berättat av: Jöns Andersson
Född år: 1864, Hyby, Malmöhus län

4.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ä fem dagar vid Hjälby vi-
derlek. I händelse av krig
kunde det dock dröja en
tre veckor, innan den var
så pass far, att man kun-
de köra hem den = ja, f.o.m.
ännu längre. I min sages-
mans hem* fabrikerade man
fram en sjuttio å åttio
lass forv. årligen. Den
kostade på den tiden sek-
tio öre tunnans forv
vad som framgick av det fö-
regående, antändes forv. således

* det var
de gäddor,
den ene på
60, den andra
på 20 tunn-
land. Sköt-
tes i samband.

Skriv endast på denna sida!

1-2. Se huvudtypp.

3-4. Se huvudtypp.

Vi alla, dessa dagar,
gamla som unga, icke lämna mi-
gon nöda osjund, då det går
att fylla de fördingar
våra inkomster ställer för
deltagaren i mängden kanske
bröstar sig över sin förmärta
spänst och färdighet, kan
det vara av intresse att se
en blick på följande Siders S. k.
knaller, som dag ut och dag
in på våra vägar och stigar
fyller den ena milen
efter den andra.

Vi sträcker oss liksom
i tiden till omkring mitten

av 1800-talet. Knallen var redan
en viktig företeelse i folkens liv.
Denne Landsvägernes konung, som
numera blott blev kväl i folk-
berättelserna och folkminnena,
spelade ännuledes en inte för-
biggåll som nyhetsuppsäddare och
nyhetsmedlare i folkens och fram-
för allt då allmogens liv.

Det var inte för mig knal-
len tilllyggala om dagen. Mitt
öfte med Lännsade han bakom
sig, då han, stötande med
sin kipp, kom på landsvägen,
gnolande på sin vis. Så kun-
de han gå från den ena sta-
den till den andra, från den
ena byn till den andra. Han

lycktes aldrig bliu fäst, och när
hen någon gång pustade ut
var det för att skulle fortsätta
sin vandring igen.

Knallen och kypsen löde
oskiljaktigt samman. Denna ut-
gjordes mestadels av ett långt
hasselkäft, om vilket hen vi-
sat ett av lön (lin) flätat
band, en o.k. repa. På ryggen
bar hen en väska eller rygsäck,
innehållande de mest skilda sa-
ker, från kemmar till dosor, och
naturligtvis matsäcken inte ett
färglösa. Denna utgjordes van-
ligtvis av några småpöser.
Knallen kunde naturligtvis kors-
der att säga att det var ju

akoi nödvändigt, då han utslu-
dande drog sig från på sitt ligge-
ri. Inte på förbigående blevs
utsatta för hans liggande böner,
att den skulle vara bli hird-
hjärtad, som kunde väja honom
sin hjälp. Kom han till ett stäl-
le, blev han ofta bjuden på
ett glas mjölk eller ett par
smörgåsar. Knallen var en frid-
sam och godmodig själ, men blev
han strid eller utsatt för sin,
kunde hans humor lätt rinna
över. Ofta var han ett frekvent
objekt för slaka pojkar skämt
eller skynne. Men, gick man
hans sida för när, var knallen
inte sen att slå omkring sig

med kaffet, väsende som ett bi.
Gud nåde den, som di' rikade
i hans klor.

Som nyhetstjänare hem-
tog knallen första priset. Han
fungerade, kan man säga, som
ett slags radioapparat. Genom
att samtala med folk, varit han
kom, fick han, som ingen an-
nan, en inte föraktfull känne-
dom om folks att utbildas be-
sedes och tänkesätt. Ofta be-
sökte han det ene stället efter
det andra i byn, gick in i hem-
men och prattade med folket.
Då han alltid hade något nytt
att komma med, var man inte
sen att sätta på "kaffesexten"

eller att bjuda konon på ett mät-
mat. På den tiden var det in-
te en sådan spridning av tid-
ningar som nu. Och att något
sådant som radio skulle kun-
na existera, skulle för den
tidens människor text sig som
en skräckande oömlighet. Ofta fick
man inga andra nyheter, än vad
menige man kunde delgiva. Vi
förstå, därför, vad den munt-
liga traditionen skulle betyda
inte minst ute på landsbygden,
där avståndet mellan gårdarna
underskundom var stort. Den,
som kunde komma med några
nyheter, blev därför en välkom-
men och tacksam gäst. Så var

skulle man också kunna få mer
sådana än av knallen, som för land
oh rike runt.

Knallen kunde också konstatera
att berättas. Ingen hade så må-
ga historier att komma med
som han. Än hade mjölken på
något ställe sinat (hon slutat
mjölka) eller hade gårdens hus-
bonde skaffat sig ny dräkt.
Alltid var det något, knallen hade
att berätta, och man lyssnade
begärligt till hans berättelser.
Knallen var också mån om att
på varje ställe, han besökte, säga
på upp så mycket nyheter som
möjligt för att ha något nytt
att berätta på nästa ställe

Han kom.

Knallen såg minst av allt ut som en, som inte hade någon verk-
aktig stad, där han sett på en
pall i könet av köket eller på
en stol vid bords. Över hans
ansikte vilade ett flidans och
lugnets behagliga Gusa skimmer.
Han gav också intryck av en klok
och erfaren man, som sett mer
än de flesta andra, och som
visste mer än folk i allmän-
het. Knallen kände sig säkert
heller inte som en liggare i st-
dets vanliga bemärkelser utan lika
samhällsnyttig som varje annan
arbetande landets medborgare.

Det var alltså inte på titel

ACC. NR. M. 7612:11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

nyheter, Knallen hade att komma med
för den på sensationer och kunske-
per förstående allmogen. Han kunde
älski beakta om städer han sett,
hög som och lödiga slätter.
Han hade talat med både grever
och baroner. Ty att under på
att han blev en så mycket gäst
och (älski) det blev många gäst
han i hemmen bland byfölk, vem,
som kunde sätta fram den bis-
ta maten - att bjuda Knallen
på. Knallen var älski en god psy-
kolog. Han var inte sen att beakt-
sa, ord han fått på varje stäl-
le, han var: "Då fick ja syl-
ta och rövedor, och då hade
de så gott kaffe att bjuda på."

kunde han säga. Vi fräste alltså,
ett knallen gjorde ett gott intryck
på folket, och när han gick, var
man inte sen för honom var väl-
kommen tillbaka.

Ofta hände det knallen
fick stanna över natten. Det var
ej heller svårt för honom att gå
"Låna hus." Han brukade också
sala om, hur han legat på de
slika ställen. Där fick ja ligga
i fjändans på buss (halm)
lag över, gjorde han ibland.

Många berättelser gå om
 dessa knallen ute bland allmo-
gen. Det var ofta "ena lustiga
fyren" i när av en avseende. Så
kunde berättas det om en knall

le, som hette Chlo Knös, som
 inte var en okänd figur ^{skyddssaken} bland
 allmogon på 1850 - 70-talet. Färdig
 mat fick han ävenledes kläder på
 säke ställen, han kom till var
 därpå alltid fin klädd i hatt
 och rock. Ibland kunde det kän-
 da, att han satte sig inman för
 dörren i något hem och drog byr-
 ne av sig, om någon bygg fal-
 lit brett på att det riktigt
 rök om honom av damm, han
 skade på kläderna. Han skulle
 emellertid i övrigt ha ett myc-
 ket fint och kultiverat sätt. Han
 blev sällan stött. Alltid hade
 man roligt åt honom. Han lyft-
 te dock inte om, när drängarna

se stödtrakt.
 H. Mellesby!

eller pigorna alltför mycket ville
skoja med honom. Denna knalle
skulle varit mycket rik och vid
hans död, påstods det, han läm-
nade 500 kr. efter sig, som sor-
nen fick.

Om denne knalle, Knösen,
som han kallades, och var född
i Måglarp (Snällery), berättas
det, att han en gång före-
tog sig att gå över sundet till
Köpenhamn. Det väckte han stort
uppsseende och några personer
tog sig för att följda honom.
Dessa skulle emellertid ha vänt
en finsk stor förargelse. Han
skämdes ut dessa, men knallen
gav honom förtroende.

ACC. N:R. M. 7612:15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så äro de de ~~här~~ ur
folkbliden dessa knaller. Men
ute bland allmogen lever de
kvar i folkets hjerta ut tan-
kar. Och alltid kan de kan-
ske ha något att säga även
oss, nutidens människor, när
vi frastas blaga över en, eller
annan inskränkning i de be-
kvämligheter vi äro vana vid.
Så b. bekräftas.

ACC. NR. M. 7612 : 16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1-2. Le huvudlygg

3-4. Le huvudlygg

På 70-, 80-talet kostade
en häst, en mycket bra häst,
arbetshäst, en fyra a' fem-
hundra kronor. - en arbets-
häst alltså utan något a-
ddet.

B-6 } Le huvudlygg

4-6 }